

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

значення для вирішення судової справи. Такі категорії є складовою інформації. Але потрібно брати до уваги, що просто інформація не є доказовою, вона може розглядатися як доказ за наявності відповідних умов.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кодекс адміністративного судочинства України: Верховна Рада України; Кодекс України від 06.07.2005 № 2747-IV [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2747-15/page3>

2. Кісіль З.Р Адміністративне право: навч. посів. - 3-те вид. - К. Алерта; ЦУЛ, 2011.-696 с.

3. Закон України «Про інформацію»: Верховна Рада України; Закон від 02.10.1992 № 2657-ХІІ [Електронний ресурс] : Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

4. Калмикова Я.С. Інформаційна природа доказів в адміністративному судочинстві / Я.С. Калмикова // Недержавний сектор безпеки: сучасний досвід та проблеми порівняльно-правового регулювання : тези доп. учасників ІІ Міжнар. наук.-практ. конф. 19 квіт. 2014 р. – Харків, 2014. – С. 33-35.

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС СУДДІ ЯК ОСНОВНОГО НОСІЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Бондаренко О. С.

*студентка V курсу юридичного факультету
Сумського державного університету*

Наукові керівники: Куліш А. М.

*професор, д.ю.н., Заслужений юрист України, декан юридичного факультету
Сумського державного університету*

Гаруст Ю. В.

*д.ю.н., доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету Сумського державного
університету*

«Я, (ім'я та прізвище), вступаючи на посаду судді, урочисто присягаю Українському народові об'єктивно, безсторонньо, неупереджено, незалежно, справедливо та кваліфіковано здійснювати правосуддя від імені України, керуючись принципом верховенства права, підкоряючись лише закону, чесно і сумлінно здійснювати повноваження та виконувати обов'язки судді, дотримуватися етичних принципів і правил поведінки судді, не вчиняти дій, що порочать звання судді або підривають авторитет правосуддя» - присяга судді (ст. 56 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»).

Слова присяги судді звучать гордо! Проте, в більшості випадків ці слова «неупереджено, незалежно, справедливо» залишаються тільки на папері, а в реальному житті слова «корупція, залежність та відсутність професіоналізму» асоціюються із посадою судді.

Сьогодні для України є вкрай важливим оптимізувати діяльність всіх органів державної влади, в тому числі й судової. В процесі своєї діяльності судова влада виконує покладені на неї обов'язки шляхом розв'язання правових конфліктів між громадянами, органами влади та організаціями. Судова система покликана захищати громадян, їх права та обов'язки, як від неправомірних дій держави, так і від посягань інших громадян чи організацій, тому що саме правосуддя є гарантом законності, справедливості та порядку в суспільстві. Відтак, кожен елемент механізму під назвою

«судова система» має ефективно здійснювати покладені на нього обов'язки та завдання.

Центральною фігурою при здійсненні правосуддя є суддя. Професійний суддя це посадова особа, органу судової влади, який здійснює правосуддя та виносить судові рішення. Законодавством визначено, що суддею є громадянин України, який відповідно до Конституції України та Закону України «Про судоустрій та статус суддів» призначений чи обраний суддею, займає штатну суддівську посаду в одному з судів України і здійснює правосуддя на професійній основі.

Звісно на законодавчому рівні передбачені відповідні критерії для особи, яка бажає обійняти посаду судді. Проте враховуючи сьогоднішні ці вимоги до кандидатів на посаду судді вкрай застарілі. Так, відповідно до результатів соціологічних опитувань за результатами роботи судової системи в 2015 році, рівень довіри суспільства до суду досить низький та становить лише 28 % [1]. Причин цьому дуже багато. Так, напівпрозорі процеси призначення суддів на посади, навмисне формування заниженого бюджету для нормального функціонування судової системи, залежність суддів у процесі прийняття рішень, відсутність спеціальної підготовки кадрів суддівського апарату, недотримання суддівської етики, хабарництво, корупція, судова тяганина, невиконання або тривале виконання рішень суду, відсутність інформаційної політики про діяльність судового апарату – все це є підґрунтям для недовіри суспільства до судової гілки влади та втрати авторитету судді.

На нашу думку, одним з головних негативних факторів в діяльності судової системи в Україні є людський чинник. На превеликий жаль, не всі судді сьогодні є професіоналами своєї справи, знавцями законодавчої бази та носіями професійної етики суддів. Причиною тому те, що багато з них прийшли до суду використовуючи корупційну складову та маючи на меті особисте збагачення і тепер використовують своє службове становище для задоволення власних потреб, прикриваючись своїми правами та пільгами.

Відповідно до Конституції України судочинство в Україні здійснюється Конституційним Судом України та судами загальної юрисдикції [2].

Склад Конституційного Суду України, порядок обрання та призначення суддів, та порядок їх звільнення відрізняється від судів загальної юрисдикції. Конституційний Суд України складається з вісімнадцяти суддів, яких призначають: Президент України, Верховна Рада України та з'їзд суддів України – по шість суддів з кожної ланки призначення. Судді призначаються на посаду строком на дев'ять років без права бути призначеним повторно [3].

Процедура становлення суддею досить складна та потребує вагомих спеціальних знань як законодавства України в цілому, так і окремих його положень щодо діяльності судоустрою країни. Суддею Конституційного Суду України може бути громадянин України, який на день призначення досяг сорока років, має вищу юридичну освіту, стаж практичної, наукової або педагогічної роботи за фахом не менше десяти років, володіє державною мовою і проживає в Україні протягом останніх двадцяти років [3]. Звільнення з посади судді Конституційного Суду України здійснюється органом, що обрав або призначив його на посаду (тобто Президентом України, Верховною Радою України або з'їздом суддів України).

Відмінно від Закону України «Про Конституційний Суд України» процедури з визначення критеріїв для кандидата на посаду суддів, їх призначення та звільнення в судах загальної юрисдикції вчиняються на підставі Закону України «Про судоустрій та статус суддів». Система судів загальної юрисдикції відповідно до Конституції

України будується за принципами територіальності, спеціалізації та інстанційності (ст. 17 Закону України «Про судоустрій та статус суддів») [4]. Цим же законом визначено порядок призначення та звільнення суддів. Так, відповідно до ст. 65 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» на посаду судді може бути рекомендована особа, яка є громадянином України, не молодше двадцяти п'яти років, має вищу юридичну освіту і стаж роботи в галузі права не менше як три роки, проживає в Україні не менше як десять років та володіє державною мовою. Призначення на посаду судді здійснюється Президентом України на підставі та в межах подання Вищої ради юстиції (ст. 74 Закону України «Про судоустрій та статус суддів»).

Згідно чинного законодавства України, встановлений державою механізм процесу відбору та призначення особи на посаду судді передбачає проходження кандидатом та погодження його кандидатури в трьох державних інститутах :

1. Вища кваліфікаційна комісія суддів України – виконує всі підготовчі функції з організації конкурсу добору кандидатів на посаду судді; перевіряє подані заяви та документи осіб, які виявили намір стати суддею; проводить та встановлює результати відбіркового та кваліфікаційного іспитів, оприлюднення їх результатів; зараховує кандидатів, які успішно пройшли випробування, до резерву на заміщення вакантних посад судді; організовує та проводить конкурс на заміщення вакантних посад суддів.

2. Вища рада юстиції – перевіряє при цьому дотримання вимог визначених Законом України «Про судоустрій та статус суддів» та готує подання Президенту України про призначення кандидата на посаду судді.

3. Президент України – приймає рішення про призначення кандидата на посаду судді.

З призначенням на посаду судді особа наділяється гарантіями у своїй діяльності: соціальним, побутовим та матеріальним забезпеченням. Основним привілеєм суддів є їх недоторканість.

Суддю не можна затримати, заарештувати або застосувати запобіжний засіб у вигляді тримання під вартою до ухвалення обвинувального вироку судом та без згоди на це Верховної Ради України. На жаль надання такої згоди дуже часто Верховною Радою України гальмуються. Це відповідно призводить до підняття статусу суддів вище за рівень інших громадян в державі, а в результаті – зверхне ставлення суддів знижує авторитет всієї судової системи в суспільстві.

Отже, законодавством України визначені процеси з призначення та звільнення судді, які є багатограними та складними. Проте, на жаль, сьогодні в державі судді не є гарантом верховенства права, законності та справедливості у схвалюваних ними рішеннях. Тому, судова система в Україні має бути реформована і підходи до цих процесів не мають нести «косметичний характер» [5], приймаючи тільки нові законодавчі акти (наприклад Закон України «Про забезпечення на справедливий суд»). Кроки з оптимізації функціонування всієї судової системи та її суддівського апарату мають бути рішучими. Вони повинні зламати установлену роками систему щодо призначення потрібних кандидатів на посади суддів і прийняття замовлених судових рішень для впливових людей та знищити будь-які прояви корупції в системі правосуддя.

Суддя має бути професіоналом своєї справи, вправно користуватися правовою базою, об'єктивно оцінювати вимоги кожної зі сторін у справі. Так, питання щодо обрання/призначення суддів на посаду точиться в суспільстві тривалий час. На наш погляд, кваліфікація кандидатів на посаду судді має стати ключовою підставою для їх призначення. Слід встановити вікові обмеження кандидатів на посаду судді, більш

жорсткі критерії відповідності займаній посаді та спрощення процедури притягнення судді до відповідальності.

Отже, на наш погляд, суддею може бути громадянин України, який досяг тридцятирічного віку, має вищу юридичну освіту та професійний стаж не менше п'яти років, пройшов спеціальну підготовку за фахом судді та відповідної спеціалізації (у сфері цивільного, кримінального, господарського чи адміністративного законодавства), володіє державною мовою та проживає на території України протягом останніх десяти років.

Встановлення вікових обмежень стануть запорукою професійної діяльності суддів, а тривала юридична практика стане ключем до винесення об'єктивних та законних рішень. На нашу думку, було б доцільно ввести після кожного п'ятирічного терміну перебування на посаді судді переатестацію, з обов'язковим звітом перед компетентним спеціально створеним для цього органом, на базі Вищої ради юстиції, що складається з шанованих професійних суддів та представників територіальних громад.

Також необхідно змінити процедури притягнення суддів до відповідальності. Передати право на надання згоди щодо утримання судді під вартою, затримання чи арешт Вищій раді юстиції, за винятком затримання судді під час або відразу ж після вчинення тяжкого або особливо тяжкого злочину.

Українські суди мають захищати права та свободи людини, відстоювати європейські цінності, провадити неупереджене судочинство з належною якістю, ефективністю та у розумні строки. Посада судді є основним носієм правосуддя в державі, гарантом верховенства права та закону. Тому відбір та призначення кандидатів на посаду судді – один із головних завдань в судовій системі України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Соціологічне опитування Фонду «Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва» та Київського міжнародного інституту соціології // <http://www.dif.org.ua/ua/publications/press-relizy/2015-i-politichni-pja.htm>.
2. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. // ВВРУ. – 1996. - № 30. – Ст. 141.
3. Про Конституційний Суд України: Закон України // ВВРУ. – 1996. - № 49. – Ст.272.
4. Про судоустрій та статус суддів: Закон України // ВВРУ. – 2010. - № 41-42, № 43, № 44-45. - Ст.529.
5. Судова революція: чи вдасться відновити довіру до служителів Феміди? // <http://www.slovoidilo.ua/2015/09/24/stattja/polityka/sudova-revoljucziya-chy-vdastsya-vidnovyty-doviru-do-sluzhyteliv-femidy>.

ОРГАНІЗАЦІЙНО – ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА СУБ'ЄКТІВ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ, ЇХ РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ В УПРАВЛІННІ ФІНАНСОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДЕРЖАВИ

Булах Т.В.,

*студентка V курсу юридичного факультету
Сумського державного університету*

Наукові керівники: Куліш А. М.

*професор, д.ю.н., Заслужений юрист України, декан юридичного факультету
Сумського державного університету*